

PREHOD MLADIH + V ŽIVO

Eva Rogina

Foto: Jelena Klun (RZV)

Mladi invalidi po končani devetletki stremijo pred svojo prihodnostjo polno izzivov ali pa celo malodušja in strahu, če izpadejo iz vseh sfer in evidenc. O pomenu projekta **Prehod mladih +**, ki pomaga prav takšnim osebam z invalidnostjo, je v sredini oddaji **Odprta dlan, 14. oktobra 2026**, spregovorila strokovna delavka **Eva Rogina**, ki ima številne izkušnje prav na tem področju.

Projekt mladih + se bo zaključil septembra leta 2029, v njem pa bo **vklučenih 2.500 mladih** z vseh delov Slovenije. Projekt temelji na usposabljanju mladih pri delodajalcu najmanj **10 delovnih dni po vsaj 4 ure na dan**. Vanj so lahko **vklučeni mladi do 26. leta**.

Pomembno vlogo pri **zaposlovanju mladih** pa imajo tudi številni **zaposlitveni centri v državi**, ki jih je kar okoli 60, vendar o njih nismo veliko slišali, zato bo v prihodnosti potrebno tudi tem centrom nameniti več pozornosti, saj imajo pri zaposlitvah mladih invalidov pomembno funkcijo.

Projekt mladih + je **izjemna priložnost za mlajšo generacijo** na pragu srednješolskega izobraževanja pa tudi študija. Več o tej temi si boste lahko prebrali na **spletni strani**: <https://www.prehodmladih.si> ali pa pri koordinatorjih projekta.

Zanimivi oddaji, ki jo je vodil Borut Pogačnik, je sodelovalo tudi več poslušalcev, ki so povedali, da je bila oddaja tako izčrpna, da niso imeli še posebnih vprašanj za gostjo oddaje Evo Rogina.

Verjetno mlade osebe zanima, **kako se vključiti v projekt**, kje lahko mladi in tudi njihovi starši navežejo stik z izvajalci ter kako poteka sodelovanje po vključitvi. Seveda pa mlade in njihove starše zanima, kaj bo ta projekt prinesel in kakšna je vloga šole ter nenazadnje, kaj imajo od tega delodajalci? Primerov dobre prakse je veliko in prav o tem je bilo tudi govora v oddaji, kakor tudi o ciljih projekta in kaj je mogoče ter kaj želijo doseči do njegova konca? V projekt so vključene praktično skoraj **vse vrste invalidnosti**, kakor tudi **osebe z različnimi spektri avtizma**, kar je zelo pomembno za njihove starše pa tudi za osebe z avtizmom.

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/tracks>

O MULTIPLI SKLEROZI IN AKCIJSKEM NAČRTU

Borut Pogačnik

Gregor Erman

Foto: osebni arhiv Gregor Erman

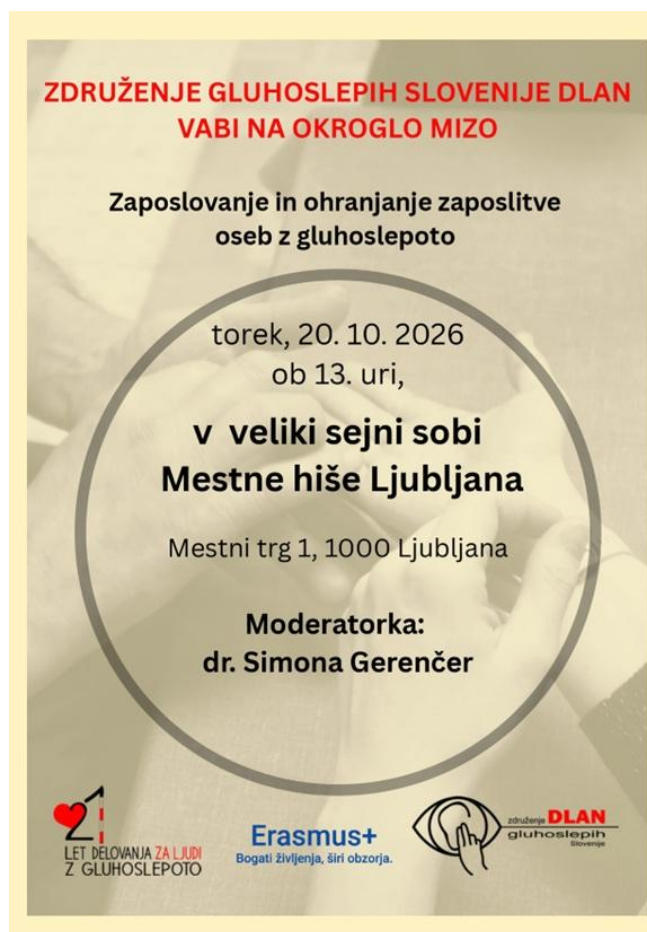
Gregor Erman je bil že večkrat gost naših oddaj, tokrat pa ga bomo gostili v oddaji **Odperta dlan** na **Radu Zeleni val** v sredo, **28. oktobra 2026**, kjer bo skupaj s predstavnikom **Sveta za invalide Občine Hrastnik** predstavil njihov **Akcijski načrt za neodvisno življenje invalidov v Občini Hrastnik**.

Govoril bo tudi o **svojih izkušnjah z multiplo sklerozo**, za katero je obolel že pred leti, vendar se je uspel z različnimi tehnikami močno oddaljiti od ustaljenih vzorcev te bolezni, ki v finalnem stanju predstavlja težko invalidnost. Kako mu je to uspelo in kaj predlaga tudi mnogim drugim, bo pojasnil v oddaji **Odperta dlan**. Sam je tudi o tem velikokrat predaval.

Poslušalke in poslušalci **Odperte dlani** pa se bodo morda o tem prvič seznanili, saj **Radio Zeleni val** pokriva osrednje Slovenije in je dostopen preko kabelskih operaterjev ter interneta praktično po vsej Sloveniji in svetu.

V času oddaje, med **10.30 in 11.15 uro**, pa lahko tudi pokličete na številko studia, ki je **01 786 0 400** ter ga še dodatno povprašate ali pa izrazite svoja stališča ali mnenja v zvezi s temo oddaje. Frekvence Radia Zeleni val so: **93,1, 96,2 in 97,0 MHz**.

DVAKRAT VABLJENI Simona Gerenčer*

Vabilo na okroglo mizo in kulturni večer oseb z gluhoslepoto

Foto: Združenje DLAN

V Združenju gluhoslepih Slovenije DLAN ob evropskem dnevu gluhoslepih in 21-letnici našega delovanja pripravljamo dva dogodka, na katera vas in vaše člane prisrčno vabimo.

V torek, **20. oktobra 2026**, ob **13. uri** bo v Veliki sejni dvorani Mestne občine Ljubljana potekala okrogla miza z naslovom »Zaposlovanje in ohranjanje zaposlitve oseb z gluhoslepoto«. Na **okrogli mizi** bodo sodelovali predstavniki različnih institucij in organizacij, strokovnjaki ter osebe z gluhoslepoto, ki bodo predstavile svoje izkušnje pri vključevanju na trg dela. Skupaj želimo osvetliti različne vidike zaposlovanja oseb z gluhoslepoto, med drugim dostopnost komunikacije n tolmačenja v jeziku gluhoslepih, razumne prilagoditve delovnega mesta, podporne storitve, osebno asistenco, karierni razvoj ter prehod mladih iz izobraževanja v zaposlitev in možnosti za ohranjanje zaposlitve.

Pridružili se nam bodo tudi gostje z Madžarske, s katerimi sodelujemo v okviru projekta. Razprava bo usmerjena v možnosti za razvoj podpornega delovnega okolja v Sloveniji ter v oblikovanje priporočil za nadaljnji razvoj področja zaposlovanja oseb z gluhoslepoto.

V četrtek, **22. oktobra 2026**, ob **17. uri** pa vas vabimo v Kulturni dom Stična na Stiški večer s **predstavo oseb z gluhoslepoto**, ki ga pripravljamo skupaj s Turističnim društvom Stična. Na odru bodo nastopile **osebe z gluhoslepoto** in skozi svojo ustvarjalnost predstavile del svojega sveta. Večer bosta povezovala prof. **Dragica Šteh** in novinar **Lojze Grčman**.

*Dr. Simona Gerenčer je generalna sekretarka Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN.

ČLOVEKOVE PRAVICE NE SMEJO OSTATI LE ČRKA NA PAPIRJU!

Katarina Lukešević

Tretji forum je z nagovorom odprl direktor FIHO Borut Sever

Foto: Barbara Reya

»Človekove pravice ne smejo ostati na papirju!« To je bilo ključno sporočilo **3. foruma Partnerstvo za prihodnost**, ki ga je **6. oktobra** organizirala **Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO)**. Dogodek je tudi letos na enem mestu združil invalidske in humanitarne organizacije, strokovno javnost ter predstavnike države z jasnim ciljem – premostiti razkorak med teorijo in realnostjo.

O vsem tem je v radijski oddaji **Aktualna tema** na Radiu Prvi, 9. oktobra, spregovoril **Borut Sever, predsednik FIHO**, ki je med drugim poudaril: »Težava je, da je v Sloveniji še vedno vse preveč posameznikov, ki jim osnovne človekove pravice niso omogočene. Marsikaj je zapisano na papirju, v realnosti pa te stvari niso uresničene. Pa lahko govorimo o možnostih dostopa do javnih stavb, prevoza, informacij ali komunikacije. Ravno tu je ta most, ki se ga lahko s podporo in delom invalidskih ter humanitarnih organizacij preseže. Te organizacije že vsa ta leta pomagajo ljudem na terenu in tu moramo skupaj zagotoviti, da bomo lahko to pomoč omogočili še več ljudem.«

Oddaji lahko prisluhnete na povezavi: <https://prvi.rtvsl.si/podkast/aktualna-tema/323/175255673>

V času, ko se soočamo z vse večjimi socialnimi tiskami in ko nihče ne bi smel ostati sam ali pozabljen, postajajo vprašanja letošnjega **Partnerstva za prihodnost** ključna za vse nas. Kot družba moramo zagotoviti, da osnovne človekove pravice in dostojanstvo za vse državljane ne bodo ostale le črka na papirju, temveč živa realnost. O vseh teh perečih izzivih in konkretnih rešitvah bo tekla beseda v sredo, **4. novembra 2026**, med **10.30 in 11.15 uro**, ko bo gost **Odprte dlani Borut Sever, direktor FIHO**. Z gostom pa bomo pogledali tudi naprej ter spregovorili o FIHO načrtih in strategijah za leto 2027, ki bodo ključno oblikovale pogoje za delovanje invalidskih in humanitarnih organizacij v prihodnje.

Kot je v navadi, bo oddaja potekala v živo, kar pomeni, da lahko pokličete v studio med oddajo na telefonsko številko **01 786 0 400**. Frekvence **Radia Zeleni** val so: **93,1, 96,2 in 97,0 MHz**.

POSLANICA OB MEDNARODNEM DNEVU BELE PALICE

Prvi Dnevnik (15.10.2026)

Foto: zajem zaslona rtvslo.si

Mednarodni dan bele palice je priložnost, da se ustavimo ob simbolu samostojnosti, varnosti in dostojanstva **slepih in slabovidnih ljudi**. Bela palica ni le pripomoček za samostojno gibanje, temveč tudi jasno sporočilo družbi: **ljudje z okvaro vida želimo biti vidni, slišani in enakovredno vključeni v vse vidike življenja**. Žal nam današnje družbene razmere tega še vedno ne zagotavljajo v zadostni meri.

V času hitrih tehnoloških, institucionalnih in družbenih sprememb se posamezniki vse pogosteje izgubljajo v sistemih, ki bi jim morali zagotavljati podporo. Informacije se selijo na digitalne kanale, postopki postajajo zahtevnejši, osebna pomoč pa se krči. Dostopnost je prepogosto razumljena kot naknadni popravek namesto kot temeljna pravica in izhodišče za načrtovanje storitev. **Najbolj ranljivi slepi in slabovidni ljudje pri tem pogosto ostajajo prezrti**. Težje dostopajo do znanja in informacij, pogosto niso seznanjeni z vsemi svojimi pravicami, ne zmorejo vedno sami poiskati ustrezne pomoči, obenem pa nimajo nujno svojcev ali podpornega okolja, na katerega bi se lahko obrnili. Njihov življenjski prostor se zato lahko postopoma zoži na dom, odvisnost od drugih in osamljenost.

V Sloveniji smo v zadnjih dveh desetletjih izgubili pomemben del institucionalne podpore, namenjene **izobraževanju in usposabljanju slepih in slabovidnih**. Leta 2004 se je Srednja šola Centra slepih in slabovidnih iz Škofje Loke priključila Zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani, ki se je leta 2016 preimenoval v Center IRIS. Danes pa smo priča novemu, še posebej bolečemu nazadovanju. Slepí in slabovidni učenci in dijaki niso izgubili le svoje šolske stavbe, ki so jo zaradi neprimernosti porušili, temveč tudi občutek, da imajo v tej ustanovi prostor, ki je zares njihov. Medtem ko se izobražujejo v neprimernih začasnih prostorih nekdanje Tobačne tovarne, se je poslanstvo ustanove razširilo na izobraževanje otrok z motnjami avtističnega spektra. Slepí in slabovidni pa v ustanovi, ki se je stoletje razvijala z namenom zadovoljevanja njihovih specifičnih potreb, vse bolj izgubljajo občutek, da je to tudi njihov prostor. Slovenija ne zagotavlja niti izobraževanja tiflopedagogov, strokovnjakov za poučevanje slepih in slabovidnih, zaradi česar izgubljamó tudi možnost za ohranjanje in razvoj stroke.

Tudi storitve **celovite rehabilitacije slepih in slabovidnih po obsegu, dostopnosti in raznolikosti** ne sledijo dejanskim potrebam uporabnikov. Rehabilitacija mora biti celovita, pravočasna in dostopna v vseh življenjskih obdobjih, saj se potrebe posameznikov pomembno razlikujejo glede na njihovo starost, življenjske okoliščine in čas izgube vida. Celovita rehabilitacija mora biti zasnovana kot proces, ki posamezniku omogoča ponovno vzpostavitev samostojnosti, pridobivanje novih veščin in dejavno sodelovanje v skupnosti. Podpora mora biti na voljo takrat, ko jo človek potrebuje, in čim bližje okolju, v katerem živi.

Digitalizacija bi morala slepim in slabovidnim omogočati večjo samostojnost in vključenost, vendar jim brez ustrezne dostopnosti, znanja in pripomočkov lahko postavlja nove ovire. Nedostopne naprave, spletne strani in aplikacije, hitro spreminjajoči se uporabniški vmesniki ter pomanjkanje priložnosti za izobraževanje in usposabljanje na področju digitalnih tehnologij otežujejo dostop do informacij in storitev. V Sloveniji učenje digitalnih veščin v veliki meri temelji na medsebojni pomoči med slepimi in slabovidnimi samimi, ne pa na sistematičnem in dostopnem usposabljanju. Tisti, ki nimajo ustrezne podpore in možnosti za pridobivanje novih znanj, zato vse težje sledijo tehnološkemu napredku in ohranjajo svojo samostojnost.

Ob mednarodnem dnevu bele palice zato pozivamo državo, stroko, lokalne skupnosti, izobraževalne ustanove, razvijalce tehnologij in celotno družbo, naj prevzamejo svoj del odgovornosti za enakopravno vključevanje slepih in slabovidnih. Potrebujemo okrepitev tiflopedagoške stroke, ustrezne pogoje za izobraževanje slepih in slabovidnih učencev in dijakov, učinkovitejšo celovito rehabilitacijo, sistematično usposabljanje za pridobivanje digitalnih veščin ter dosledno uresničevanje standardov dostopnosti.

Naj bela palica ne ostane zgolj pripomoček in simbol. Naj postane opomnik in zaveza k ustvarjanju družbe, v kateri nihče zaradi izgube vida, pomanjkanja podpore ali nedostopnega okolja ne bo prezrt, izključen ali prepuščen samemu sebi. (vir: Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije)

PTUJSKI ATLETI VETERANI NAKLADALI PLASTIČNE ZAMAŠKE Ignac Habjanič

Zamaški so se zbirali za deklico Mio s Ptuja za plačilo terapij

Foto: Ignac Habjanič

Dobri ljudje, ki jim ni vseeno za sočloveka, predvsem pa za **otroke s posebnimi potrebami** so tako ali pa drugače »KRIVI«, da je morala Slovenska vojska (SV) posredovati in zbrane **plastične zamaške** odpeljati na reciklažo v Grosuplje in izkupiček se je namenil za **deklico Mio s Ptuja za plačilo terapij**, ki jih nujno potrebuje.

Torej iz prostorov skladišča Ptujске železniške postaje se je vršil 14. oktobra 2026 v običajni sestavi: pripadniki SV kot nakladalci, ki pa so jim tokrat pomagali **Ptujski atleti veterani Miki Prstec**, ki pravi: »Veterani sledimo po medijih o tem

humanitarnem projektu in smo z veseljem sprejeli vabilo ter bolj simbolično kot zares pomagali pri nakladanju», **Boris Žohar** in **Marko Sluga**, ki je verjetno daleč naokoli s svojimi 91. leti najstarejši atlet veteran. Če želimo govoriti o njem in njegovih rezultatih – uspehih, rabimo kar dosti več prostora kot ga je namenjeno temu sestavku.

Morda ni odveč če omenim tudi to, da sta na svetovnem prvenstvu veteranov v Južni Koreji ne dolgo tega Marko in Miki osvojila v svoji starostni skupini kup medalj: prvi tri zlate in štiri srebrne in drugo imenovani štiri srebrne.

Naloženih in odpeljanih je bilo **3020 kg zamaškov**, kar v denarni vrednosti znese nekaj **preko 1.050 evrov**. Poleg tega, da so naložili njim primerne vreče so **varovanci vrtca Deteljica** z svojima vzgojiteljicama **Janjo Horvat** in **Bernardo Forštnarič** pripravili **kulturni program s pesmijo in plesom**.

Dogodku se je s svojo **donacijo toplega obroka** – malico pridružil še en Ptujski humanitarer lastnik restavracije Gastro **Marjan Skok**, ki mu tudi velja zahvala.

NINA SE PREDSTAVI Borut Pogačnik

Nina Jerinić

Foto: Zveza Sonček

Nina Jerinić je že 14 let vključena v **varstveno delovni center Sonček Celje**. Živi pa v bivalni enoti Sončka v Štorah. Kako poteka njeno življenje in kaj ji pomeni umetnost, bo spregovorila v oddaji **Sončni žarek** na **Radiu Celje** v nedeljo, **8. novembra 2026**, med **18.15 in 18.45 uro**.

Slišali boste, kaj ji pomeni umetnost in kaj najraje ustvarja, kakor tudi kaj ji je pri druženju in ustvarjanju najbolj všeč ter tudi kakšno je njeno sporočilo vsem ljudem dobre volje in kje bodo lahko **spoznali Sončkove izdelke** v prihodnjih tednih.

V **Centru Sonček** sicer ustvarja številne izdelke, saj je zelo umetniško nadarjena in ji je vseč, ko tudi drugi to opazijo in jo pohvalijo. Nina je namreč **invalidka s cerebralno paralizo**, ki je našla svoje mesto v Centru Sonček. Več pa boste lahko slišali v zanimivi oddaji. Frekvence Radia Celje so: **90,6, 94,8, 95,1 in 95,9 MHz**.

HRASTNIK – OBČINA PO MERI INVALIDOV

Gregor Erman

Predavatelj Igor Mravlja v pogovoru s predstavniki delovnih invalidov in Občine Hrastnik

Foto: Gregor Erman

Občina Hrastnik je leta 2006 kot peta izmed vseh slovenskih občin prejela **Listino Občina po meri invalidov**, ki jo podeljuje ZDIS tistim občinam, ki v svojem delovanju upoštevajo različnost potreb vseh svojih občanov ter realizirajo dejavnosti in ukrepe, ki bistveno prispevajo tudi k večji kakovosti osebnega življenja vseh invalidov in njihovih družin (do danes je takšno Listino Občina po meri invalidov prejelo že 47 slovenskih občin).

Leta 2017 je bila občina Hrastnik tudi med prvimi, ki je nudila ugodnosti na **osnovi Evropske kartice ugodnosti za invalide** (Kulturno-rekreacijski center Hrastnik: popust bazen + vstopnice za kulturne prireditve), brezplačna usposabljanja in prireditve v Mladinskem centru Hrastnik).

Ugodnosti smo v zadnjih letih še razširili in nadgradili (<https://invalidska-kartica.si/>) ter tudi tako nadaljevali z aktivnostmi za izboljšanje kakovosti življenja invalidov nadaljujemo naprej.

Hrastnik torej skozi leta z drobnimi in velikimi koraki dokazuje, da v tej dolini živijo tudi ljudje, ki so pripravljeni in sposobni narediti nekaj več za najbolj ranljive skupine prebivalcev, kakšni so invalidi. Znamo poslušati, razumeti in delovati v prid prav vseh občank in občanov.

Prav zato smo **20-letnico prejema Listine Občina po meri invalidov obeležili 15. oktobra 2026 s posebno slovesnostjo**, ki so jo zaznamovali:

- **slavnostni govorniki**: župan občine Hrastnik Marko Funkl, podpredsednik Zveze delovnih invalidov Slovenije Srečko Matkovič in predsednik Društva invalidov Hrastnik Rajko Žagar,
- **Igor Mravlja s predavanjem o vplivnih invalidih skozi zgodovino od Homerja do danes** (Invalidi - zemljani, ki sooblikujejo našo civilizacijo)
- **učenci 4d in 4e Osnovne šole narodnega heroja Rajka Hrastnik - Podružnične šole Dol pri Hrastniku**, ki so pod mentorstvom učiteljice Nine Lazar odigrali predstavo Skupna zmaga ter tudi razstavili svoje risbe, ki so jih naslikali z usti.

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na 041 381 679, vse dni v tednu med 8.00 in 21.00 uro ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Združenja Invalidov – Forum Slovenije deluje neprekinjeno vse dni v letu že od 16. marca 2020 naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

- Mnogi se pritožujejo, kako hitro se na **novih fasadah pojavijo grafiti**, ki velikokrat neprimerno poudarjajo bralcem neznana sporočila. **Invalid, ki živi blizu Plečnikovega stadiona** za Bežigradom v Ljubljani, je opazil, da so vandali, kot se je sam izrazil, popolnoma izpisali na južnem delu stadiona grafite čez na novo popleskano fasado tega našega kulturnega spomenika. Sprašuje se, kaj počnejo ljubljanski redarji, da tega pri svojem kontroliranju ne opazijo, saj je nekdo za ta podvig, potreboval zanesljivo več kot 4 ure in bi ga verjetno morali opaziti številni mimoidoči, pa tudi policijska postaja Ljubljana-Bežigrad je čisto blizu. Sprašuje se tudi, zakaj se dovoljujejo tovrstna dejanja, ki nas-davkoplačevalce ogromno stanejo. Opazil je tudi številne grafite na Trubarjevi ulici v centru mesta in to na povsem na novo prepleskanih fasadah. Predlagali smo mu, da se obrne na Mestno občino Ljubljana v pisni ali drugačni obliki, saj menda župan sprejema občane vsak torek popoldan, če to še drži?
- Na našo Dežurno službo se je obrnil tudi invalid M. R., ki živi na Slovaškem in ga zanima, kakšna je **Evropska parkirna karta za invalide** in kje jo lahko dobi? Poslal je tudi kopijo nekakšnega potrdila oziroma izkaznice, ki jo izdajajo na Slovaškem, vendar očitno ni namenjena parkiranju, ampak mu omogoča potovanje s spremstvom. Seznanili smo ga, kako izgleda takšna kartica za države Evropske unije, ki omogoča parkiranje invalidom. Povezali smo ga z **Zvezo delovnih invalidov Slovenije**, ki razpolaga s tem znanjem o uporabi te vrste kartice.

PREMISLITE, KOMU NAMENJATE DEL DOHODNINE

Boris B., katerega naslov hranimo v uredništvu, svetuje vsem tistim, ki razmišljate, kam bi namenili svoj del dohodnine:

»Pred časom sem namenil odstotek dohodnine ustanovi, ki naj bi skrbela za invalide in starejše, vendar sem bil globoko razočaran nad njihovo obravnavo, zato sem se pred petimi leti odločil spremeniti svojo odločitev in jo namenil izključno in samo Združenju invalidov - Forumu Slovenije. To pa zato, ker sem preveril, kako delajo z invalidi in bolniki ter se prepričal v njihovo izjemno korektno in plemenito delo na terenu, ki ga opravljajo že 30 let. Predlagam, da tudi vi tako storite, in tudi če ste že namenili dohodnino komu drugemu ter niste bili zadovoljni z njihovim delom, to lahko spremenite z novo vlogo.»

NAMENITE 1% DOHODNINE ZDRUŽENJU INVALIDOV – FORUMU SLOVENIJE

Zakon o dohodnini omogoča vsakemu zavezancu, ki plačuje dohodnino v Sloveniji, da se sam odloči, kateri nevladni organizaciji (društvu, zavodu, ustanovi) bo **namenil za delovanje svojo 1% odmerjeno dohodnino**. Če jo izrecno ne boste namenili nekemu, bo vaš procent ostal v državnem proračunu. **Združenje invalidov – Forum Slovenije (ZIFS) bo vaša namenjena sredstva uporabil za delovanje posebnih socialnih programov v letu 2027.**

Kako lahko donirate?

Tisti, kateri imate kvalificirano digitalno potrdilo, lahko obrazec oddate preko eDavki, kjer izberete obrazec Doh-Don Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacije) ali pa izpolnite posebni obrazec na naslednji strani »Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacijo«, nato ga pošljete na svoj pristojni finančni urad. **Pod ime oziroma naziv upravičenca napišite Združenje invalidov – Forum Slovenije, naša davčna številka upravičenca je 85295892, Odstotek 1. Podpisani obrazec velja do preklica!**

Vse informacije in **obrazec za izpolnjevanje** boste našli na sledeči povezavi:

https://edavki.durs.si/EdavkiPortal/openportal/CommonPages/Opdynp/PageD.aspx?category=namenitev_dela_dohodnine_fo

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

_____ (ime in priimek) _____ (podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka) _____ (poštna številka, ime pošte)	_____ (davčna številka) _____ (elektronski naslov) _____ (telefonska številka)

**ZAHTEVA
za namenitev dela dohodnine za donacije**

upravičencu:

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca								Odstotek (%)
IFPS - Združenje invalidov Forum Slovenije	8	5	2	9	5	8	9	2	

šolskemu skladu oziroma skladu vrtca:

Ime oziroma naziv šolskega sklada ali sklada vrtca	Davčna številka šolskega sklada								Odstotek (%)

V/Na _____, dne _____

_____
podpis zavezanca/ke

IMELI SMO LJUDI...
MIŠO ZIHERL
Borut Pogačnik

Mišo Ziherl

Foto: Zijada Zidar

Redkokdaj imamo priložnost, da spremljamo življenje kakšne osebe od mladosti, pa vse do njenega žalostnega konca. **Miša Ziherla**, sem poznal že od svojega 14. leta naprej, ker sva bila soseda na Gospodinjski ulici v Šiški. Mladostniki istih let smo sanjarili o svoji prihodnosti in poklicih, ki so nas takrat zanimali. Pubertetniki si predstavljajo prihodnost mogoče preveč idealistično in nas potem pota življenja privedejo čisto do drugih situacij, možnosti in izbor. Tako je bilo tudi z Mišom, ki se je že devetnajstleten odločil, da zapusti takratno Jugoslavijo in si poišče obetavno priložnost na Švedskem. Odločil zanj ni bila lahka, ker je vedel, da se podaja v neznano, brez poklica in končane srednje šole.

Kot pravi pregovor, da nihče ni prerok v svojem kraju in deželi, tako je to bilo tudi v njegovem primeru. Ne samo, da je postal pomemben vodja v proizvodnji tovornjakov Scania, ampak so ga poslali še na izpopolnjevanje v ZDA, ker je bil izjemno inovativen. Vmes je bil tudi sodni tolmač za – praktično vse jezike nekdanje skupne države ter je pomagal številnim našim izseljencem na Švedskem, ki niso znali jezika, ali pa ga niso znali toliko, da bi lahko zastopali svoje interese na sodiščih in pred drugimi javnimi organi in ustanovami.

V domovino se je vračal vsako poletje, ker je izjemno ljubil Jadransko morje, saj se hladna severna morja niso mogla primerjati z Mediteranom. Na koncu življenjske poti pa se je zopet vrnil v domovino in na svoje morje. Po materi je podedoval vikend hišico v Savudriji in se tam v zadnjih letih ustalil. Dolga leta mu je zdravje dobro služilo, na koncu pa je premagala zahrbtna bolezen. V ponedeljek, 12. oktobra, zjutraj se je njegovo srce za vedno ustavilo. Pogrebne svečanosti pa bodo predvidoma v torek, 20. oktobra, v Piranu, ko bodo njegov prah posuli po valovih Jadranskega morja, ki mu je bilo tako drago. Za razliko od mnogih otrok danes v Sloveniji, pa na koncu še povejmo, da je prebral več tisoč knjig ter bil vodnik svojim sinovom ter ljubitelj hišnih ljubljencev.

**KNJIGE VABIJO
DA NE BO PREPOZNO!
Borut Pogačnik**

Kristusova binkoštna cerkev, strani 13

Foto: ZIFS

Veliko naših bralk in bralcev je vernih in si želijo tudi tovrstne literature, na kar nas je opozorilo že v preteklosti Ministrstvo za kulturo in tako je tudi prav.

Tokrat smo se ozrli na knjižico, ki jo je izdala **Kristusova binkoštna cerkev** iz Ljubljane že pred več leti. Avtor je Norvežan **Abner Dahl**, ki ni v povezavi z Roaldom Dahlom, ki ga verjetno bralci bolj poznate po njegovi mladinski literaturi. Abner Dahl pa se ukvarjal z **vprašanji stanj posmrtnosti ali eshatologije**, kar je za vsakega verujočega temeljno vprašanje, ne samo življenja, ampak tudi smrti.

Knjižico je prevedel **Stanislav ep. Matičič**. Abner Dahl je najbolj znani skandinavski krščanski pripovedovalec, ki je bil rojen 1917 in je umrl 2002. Njegova dela opozarjajo na **človekovo minljivost in na poti k odrešenju**, ki jo poznajo verniki.

Zanimiva je tudi ilustracija na naslovnici, ki ponazarja uro brez kazalcev in na ta način opominja na čas, ki ga za umrlega več ne bo, kajti njegova duša se je odpravila na območje brez časa, prostora in materije.

To stanje si težko predstavljamo, ker ga še nismo okusili in nobene priče ni, ki bi lahko to sploh razložila. Obrazložitev nam, ki bivamo v času in prostoru ter se srečujemo z materijo, je seveda povsem nemogoča in logična. Na to razsežnost je opozarjal že znameniti švicarski psihiater in oče analitične psihoterapije Carl Gustav Jung. Ta vprašanja so za vsakogar izmed nas izjemno pomembna in tudi odločilna za njegovo življenje na Zemlji.

Nobena znanost, ne more odgovoriti na te dileme. Nekje je bilo zapisano, da si je slavní angleški filozof **Bertrand Russell** (1872-1970) pri svojih 18. letih zapisal vsa pomembna vprašanja na list papirja, ki ga je vložil v kuverto ter jo zaprl. Ko je bil star osemdeset let, jo je zopet odprl, a ni mogel odgovoriti na nobeno od zastavljenih vprašanj, čeprav je sam napisal znamenito delo *Modrost Zahoda*, kjer je predstavil vse pomembne filozofske smeri od Antike pa do danes. A. Dahl piše, da smrt nikakor ni izničenje-človeška duša je namreč nesmrtna, ter še: »Sedaj je čas obiskanja za nas!«

FESTIVAL POEZIJE
Inesa Grobler

Festival Poezije

Foto: Beletrina

Založba Beletrina odpira novo poglavje enega najpomembnejših mednarodnih pesniških srečanj pri nas. Prihaja **Festival Poezije**, ki bo v prenovljeni obliki **prvič zaživel v Ljubljani**. Vabimo vas na **novinarsko konferenco**, ki bo v četrtek, **22. oktobra 2026, ob 11. uri** v dvorani Alme Karlin v Cankarjevem domu.

Osrednji festivalski dan, četrtek, 5. november, bo **Cankarjev dom** spremenil v živahno stičišče pesniške besede. **Prvo predverje** bo gostilo **Sejem poezije**, kjer bo **vrsta založnikov predstavila svojo bogato pesniško produkcijo**, pestro sejmsko dogajanje pa bodo spremljali številni mini dogodki, pogovori z avtorji in predstavitve pesniških izdaj.

Posebno mesto na letošnjem festivalu zavzema družbeno angažirani projekt **Odprto pismo Evropi**, ki ga letos podpisuje francoski pesnik **Olivier Barbarant** in bo pomemben del festivalskega diskurza v **Hiši Evropske Unije**.

Vrhunec dneva bo ob 20. uri v Linhartovi dvorani, kjer se obeta pravi **pesniški performans**. Na **velikem pesniškem branju** se bo zvrstilo vseh osem festivalskih pesniških gostov – kitajski pesnik, **Xi Chuan**, francoski pesnik, esejist in urednik **Olivier Barbarant**, srbska pesnica in prevajalka **Ana Ristović**, nizozemski pesnik, pisatelj in glasbenik **Nyk de Vries**, turški pesnik **Emrullah Alp** ter slovenski pesniki **Nina Dragičević**, **Ana Pepelnik** in **Brane Senegačnik**. Pesniške nastope bo z improvizacijo spremljal **Martin Listabarth Trio**.

Festivalski utrip **pa se z naslednjim dnem seli tudi izven prestolnice, saj bodo** Pesniške karavane **s poezijo obiskale partnerska mesta** Maribor, Celje in Trst.

Na novinarski konferenci bodo podrobnosti in festivalski program predstavili: **Aleš Šteger**, programski svetovalec Festivala Poezije, **Matjaž Jamnik**, izvršni producent in kurator festivalskih dogodkov, in **Peter Baroš**, direktor kulturno-umetniškega programa Cankarjevega doma.

Več o samem festivalu si lahko preberete tudi na uradni spletni strani: <https://festivalpoezije.si>

TURIZEM IN MUZEJI ZA VSE

Mojca Dobravec

Uradno odprtje dostopnega jarka na Kolovratu

Foto: Kobariški muzej

Projekt **Turizem in muzeji za vse** soustvarjajo **Kobariški muzej, Javni zavod za turizem Dolina Soče in Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica**. Gre za pionirski projekt na področju **zagotavljanja univerzalne dostopnosti v Posočju**, s katerim smo naredili prve korake k izboljšanju kakovosti življenja ranljivih skupin, dostopnosti socialnih storitev zanje in njihove socialne vključenosti.

Skupna vrednost projekta, ki je trajal od 3. julija 2025 do 30. septembra 2026, je 115.351,75 EUR. Projekt sofinancira **Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj**. Na zaključnem dogodku, ki se je odvijal 12. oktobra 2026, na muzeju na prostem Kolovrat, smo predstavili izvedene aktivnosti in dosežene cilje projekta. Glavno dejanje je bilo uradno odprtje dostopnega jarka na Kolovratu. Kot prvi se je v jarek podal Dane Kastelic, državni svetnik in predsednik Komisije za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide in Zveze paraplegikov Slovenije.

Dostopna dediščina in turizem za vse

Celostno urejanje dostopnosti prinaša dodano vrednost območju in pomembno prispeva k večji vključenosti vseh prebivalcev in potencialnih novih obiskovalcev (turistov) ter odpravlja diskriminacijo zaradi oviranosti posameznih skupin prebivalstva. **Projekt tako prispeva k enakopravnemu dostopu do kulturne dediščine in turizma – za vse.**

Cilji projekta

- Povečati dostopnost kulturno-zgodovinskih znamenitosti, kot sta Kobariški muzej in muzej na prostem Kolovrat.
- Krepite znanje in ozaveščenost lokalnih turističnih deležnikov na področju dostopnosti.
- Izdelati poljudno publikacijo o življenju s slepoto ali slabovidnostjo.
- Spodbuditi ponudnike in ustanove k izboljšanju dostopnosti storitev in prostorov.
- Opolnomočiti ranljive skupine za pridobivanje novih znanj in izkušenj.
- Oblikovati smernice za dostopni turizem v Dolini Soče.

Konkretni ukrepi za večjo dostopnost

V okviru projekta so se izvedle številne aktivnosti, ki prispevajo k bolj vključujoči ponudbi:

- **Tri izobraževanja za turistične ponudnike (kampiste, gostince, hotelirje) in turistične vodnike.**
- **Smernice za dostopni turizem v Dolini Soče**, ki vključujejo priporočila za prilagoditve prostorov, informacij in storitev.
- **Nadgradnja spletne strani** destinacije Dolina Soče standardom dostopnosti.
- **Prilagoditve v Kobariškem muzeju**: tipna 3D maketa Krnskega pogorja, zvočni opisi muzejskih prostorov, dostopni prek QR kod, tipne fotografije in muzejski kovček z izbranimi predmeti, fizične prilagoditve prostorov, kot je klančina za lažji dostop.
- **Dostopen Kolovrat** - ureditev dostopa za gibalno ovirane v enega od jarkov muzeja na prostem Kolovrat.
- **Publikacija »50 odtenkov vida«**, ki približuje izzive slepih in slabovidnih ter ponuja konkretne predloge za izboljšanje dostopnosti v turizmu, kulturi in gostinstvu.

BOŠKARINI Jože Primožič

Boškarin

Foto: Jože Primožič

Veli in Mali lug na otoku Krku verjetno ležita na ostankih nekdanjega jezera. Še danes ju ob močnem deževju poplavi voda. Idealna sta za eno ali večdnevni počitek žerjavov ali pa drugih ptic selivk. Kadar teh ni, pa se tam pasejo krave. Še najbolj so **podobne boškarinom**. Čez noč so v ostankih hlevov nekdanje kmetijske zadruge Sljeme, čez dan pa se odpravijo na pašo – brez vrat in brez pastirjev. Katera jih vodi in po kakšnem kriteriju izbira pašo, še ne vem. Preden gredo na pašo, se odčejajo v jezeru, v suši pa jim morajo lastniki vodo dovažati.

Boškarin, znan tudi kot **istrsko govedo**, je avtohtona istrska dolgoroga pasma domačega goveda. Današnje istrsko govedo izvira iz podolske pasme, ki se je iz Podonavja z rimskimi legijami širila v Rimsko cesarstvo. Genske analize so pokazale, da je boškarin kljub podobnosti z različnimi podolskimi pasmami samostojna pasma.

Sporočevalca izdaja Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679; e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalca« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Boris Horvat Tihi (ZDGNŠ), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Edvard Rednak (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Staša Pust (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavnik bralcev)

Izhajanje revije podpirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Ministrstvo za kulturo.